

Шапіро Вікторія Сергіївна, аспірант кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки юридичного факультету Сумського державного університету, м. Суми

e-mail shapiro_viktoriya@mail.ru

контактний телефон (050) 998-80-11

Адреса для розсилки збірника тез 40022, м. Суми, вул. Харківська, буд.4, кв. 21

Секція № 3. “Демократичні засади державного управління: внутрішні та зовнішні пріоритети розвитку”

Адміністративно-правовий статус громадян України, як суб’єктів адміністративно-правових відносин в інформаційній сфері

За роки незалежності Української держави процесу її становлення притаманні характерні перетворення на шляху досягнення демократичних засад як функціонування її в цілому, так і громадянського суспільства зокрема. Реалізуючи свої права, свободи та покладені обов’язки в сфері державного управління, громадяни України таким чином вступають в адміністративно-правові відносини з державними органами та їх підрозділами. Роль і місце громадянина в державно-управлінських та інших суспільних відносинах, врегульованих нормами адміністративного права, визначає його адміністративно-правовий статус.

Незважаючи на те, що на сьогодні розроблено велику кількість нормативно-правових актів, які регулюють питання адміністративно-правового статусу громадян України, як суб’єктів правових відносин в сфері інформації, з кожним днем гостріше постає питання рівня реалізації права громадянина на одержання інформації, в т.ч. і від органів державної влади. Не вирішення деяких проблемних питань на рівні національного законодавства може призвести до порушень такого права.

Реалізація особою наданих їй Конституцією та іншими законами України прав і свобод найчастіше можливо шляхом участі цієї особи у

відносинах з державою в сфері державної влади, місцевого самоврядування та інших суб'єктів, яким делеговані адміністративно-правові повноваження із забезпечення реалізації прав громадян [6, с. 36]. Для реалізації деяких прав, свобод і виконання обов'язків важливе значення має громадянство, що відповідно до ст.1 Закону України «Про громадянство України» від 18 січня 2001 року є постійним правовим зв'язком особи та Української держави, що виявляється в їх взаємних правах і обов'язках [3].

Адміністративно-правовий статус громадян України визначається нормами конституційної, адміністративної та інших галузей права шляхом надання громадянам прав, свобод і покладання на них обов'язків у сфері управління, а також встановлення відповідальності громадян перед державою.

В інформаційній сфері одним з основних прав громадян України є право на інформацію, яке закріплено в законах та підзаконних нормативних актах. Основним джерелом, яке регламентує це право, є Конституція України від 28 червня 1996 року, відповідно до ст. 34 якої кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір [1]. Важливим також є положення ст. 32 Конституції України, відповідно до якого не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини

Відповідно до чинного законодавства кожний учасник інформаційних правовідносин для забезпечення своїх прав, свобод та законних інтересів має право на одержання інформації, яка стосується його особисто, що передбачено ст. 11 Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про інформацію» від 13 січня 2011 року [2]. Це дає право кожній особі ознайомлюватися з будь-якою зібраною про неї інформацією в органах державною влади, місцевого самоврядування, установах, організаціях, що не є державною або іншою таємницею, захищеною законом.

Національне законодавство встановлює, що громадяни України мають право звертатися до державних органів з метою ознайомлення з інформацією. Отримання такої інформації носить форму інформаційного запиту. Сьогодні правове регулювання запиту на інформацію здійснюється відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 року, відповідно до якого запитом на інформацію є прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні [4].

Закон України «Про доступ до публічної інформації» передбачає, що запитувач має право звернутися до розпорядника інформації із запитом на інформацію незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту. Зазначений Закон регламентує, що з метою спрощення процедури оформлення письмових запитів на інформацію особа може подавати запит шляхом заповнення відповідних форм запитів на інформацію, які можна отримати в розпорядника інформації та на офіційному веб-сайті відповідного розпорядника. В такому разі постає проблема реалізації громадянами України права на доступ до публічної інформації, адже правове забезпечення комунікації між органами державної влади та громадянами сьогодні не досягло належного рівня. Якщо звернулися до Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22 травня 2003 року, в ст. 6 чітко зазначено, що для електронного документу обов'язковим реквізитом є електронний підпис. В такому разі, звернення через веб-сайт та електронну пошту без електронного підпису не є електронними документами, на які державні органи відповідати не мають права [5].

Важливою гарантією реалізації права на доступ до публічної інформації за інформаційним запитом є безоплатний характер надання такої інформації. Якщо ж задоволення запиту на інформацію передбачає виготовлення копій документів обсягом більш як 10 сторінок, запитувач повинен відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк. В той же час можливо виникнення

чимало ситуацій, коли один і той же запитувач інформації може подавати не одноразово запит для одержання інформації частинами, коли інша особа для отримання публічної інформації має сплачувати за друк та копії документів. В такому випадку це питання є проблемним.

Аналіз чинного законодавства щодо питань одержання громадянами України інформації за запитами від органів державної влади свідчить про наявність ряду невирішених проблем, розв'язання яких можливо шляхом удосконалення процесів реалізації права громадянина на одержання інформації за допомогою законодавчого закріплення, яке б чітко регламентувала всі питання, що на сьогодні є проблемними. Вирішення даного завдання допоможе удосконаленню рівня розвитку суспільства в інформаційній сфері.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // ВВР. – 1996. – №30
2. Про внесення змін до Закону України «Про інформацію»: Закон України від 13 січня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2938-17>
3. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2235-14>
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2939-17>
5. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=851-15>
6. Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини і громадянина: навч. посібник / І.О. Іерусалімова, І.О. Іерусалімов, П.М. Павлик, Ж.В. Удовенко. – К.: Знання, 2007. – 223 с.

Шапіро В. С. Адміністративно-правовий статус громадян України як суб'єктів адміністративно-правових відносин в інформаційній сфері / В. С. Шапіро // Державне управління та місцеве самоврядування: Матеріали міжнародного наукового конгресу, 29 березня 2012 р. – Харків, 2012. – С. 101-103.